

Sygn. akt II CSK 337/21

## POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku P. [...] spółki akcyjnej w Ł.  
przy uczestnictwie K. W. i Gminy Miasto S.  
o stwierdzenie zasiedzenia służebności,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 30 listopada 2021 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania K. W.  
od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.  
z dnia 16 grudnia 2020 r., sygn. akt III Ca [...]

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 grudnia 2020 r. Sąd Okręgowy w Ł. oddalił apelację uczestnika K. W. od postanowienia Sądu Rejonowego w S. z dnia 25 czerwca 2020 r. uwzględniającego wniosek P. S.A. w Ł. o stwierdzenie nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez uczestnika. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołał się na przesłankę z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. Jego zdaniem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż w stanie faktycznym sprawy za dobrą wiarę należy uznać wyłącznie uzyskanie zgody właścicieli na wybudowanie słupów energetycznych a wnioskodawca nie dysponował ani decyzją zezwalającą na budowę ani zgodą

właściciela (wyrażoną w formie aktu notarialnego). Ponadto przeniesienie posiadania służebności musi zostać wykazane stosownymi dowodami, a sam fakt posiadania infrastruktury przesyłowej przez wnioskodawcę i jego poprzedników prawnych oraz przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę Skarbu Państwa nie jest wystarczający do przyjęcia, iż doszło do przeniesienia posiadania służebności przesyłu na wnioskodawcę przez Skarb Państwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym - a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r.,

III CSK 67/13, niepubl. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

W skardze kasacyjnej brak przekonującej argumentacji przemawiającej za tezą skarżącego, że jego skarga jest oczywiście uzasadniona. Nie zastępuje tego wyводу uzasadnienie podstaw kasacyjnych, gdyż przytoczenie i uzasadnienie podstaw (art. 398<sup>4</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c.) stanowią oddzielne wymagania skargi, które realizują różne funkcje i muszą być spełnione odrębnie (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52). Należy przy tym podkreślić, że przy orzekaniu o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy bada jedynie wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego motywy, nie wnikając w treść podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., i z dnia 15 marca 2019 r., IV CSK 376/18, niepubl.).

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przedsiębiorstwo państwowe, które nabyło z mocy prawa - na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. 1991 r., Nr 2, poz. 6) - własność urządzeń przesyłowych, posadowionych na nieruchomości Skarbu Państwa, może być uznane za posiadacza w dobrej wierze służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu. W chwili objęcia służebności w posiadanie wiedziało bowiem, że urządzenia przesyłowe z których korzysta, zostały zbudowane na gruncie Skarbu Państwa, za zgodą właściciela, przez to samo przedsiębiorstwo w czasie gdy było przedsiębiorstwem państwowym, a zatem ich budowa i korzystanie z nich było legalne, nie wymagające żadnych dodatkowych czynności cywilnoprawnych czy administracyjnych. Po uwłaszczeniu na infrastrukturze przesyłowej przedsiębiorstwo państwowe korzystając nadal w tym samym zakresie z nieruchomości Skarbu Państwa mogło

pozostawać w usprawiedliwionym przekonaniu, że nie narusza praw właściciela gruntu, mimo że nie dysponowało prawem do korzystania z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności zbliżonej do służebności przesyłu (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2019 r., III CZP 81/18, OSNC 2020, nr 1, poz. 4 i przytoczone w niej orzecznictwo).

Oceny tej nie zmienia dokonana z mocy prawa z dniem 27 maja 1990 r. komunalizacja nieruchomości, skoro decyzja Wojewody (...) stanowiąca podstawę wpisu Miasta S. do księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości - a zatem ujawnienia nowego podmiotu, jako właściciela - została wydana dopiero 10 marca 1998 r. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, utrwalony jest bowiem pogląd, że dobra (zła) wiara posiadacza nieruchomości podlega badaniu według stanu jego świadomości z chwili objęcia władztwa nad rzeczą, a późniejsze zmiany świadomości posiadacza pozostają bez wpływu na tę ocenę ( por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2017r., V CSK 356/16, niepubl., z dnia 14 października 2015r., V CSK 5/15, OSNC 2016, nr 9, poz.109, z dnia 4 lipca 2014r., II CSK 551/13, OSNC 2015, nr 6, poz. 72, z dnia 21 lutego 2013 r., I CSK 354/12, OSNC-ZD 2014, nr 1, poz.5, z dnia 17 grudnia 2010 r., III CSK 57/10, OSNC 2011, nr 10, i z dnia 25 czerwca 2003 r., III CZP 35/03, Prok. i Pr. 2004 r., nr 2, str. 32).

Nie jest także jasne stanowisko skarżącego dotyczące zaliczenia do okresu biegnącego zasiedzenia okresu posiadania służebności przez Skarbu Państwa oraz braku zgody właściciela na posadowienie na jego nieruchomości infrastruktury przesyłowej. Z podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, którą Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany (art. 398<sup>3</sup> § 3 i art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.) wynika, że infrastruktura przesyłowa na działce nr [x] - stanowiącej wówczas własność Skarbu Państwa - została posadowiona w 1987 r., a nieruchomość stała się własnością prywatną dopiero w 2004 r. Z motywów zaskarżonego orzeczenia wynika natomiast, że Sąd Okręgowy początek biegu terminu zasiedzenia datował dopiero na 7 stycznia 1991 r. (por. w tym przedmiocie m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2016 r., V CSK 510/15, niepubl., z dnia 15 listopada 2016 r., III CSK 422/15, niepubl., i z dnia 16 lutego 2017 r., I CSK 155/16, niepubl.).

Skoro stanowisko zajęte przez Sąd Okręgowy w zaskarżonym orzeczeniu odpowiada stanowisku prezentowanemu w orzecznictwie Sądu Najwyższego, to argumentacja przytoczona we wniosku nie wykazuje tezy, że stanowi ono konsekwencję kardynalnych błędów w zakresie stosowania prawa materialnego, których efektem jest orzeczenie oczywiście wadliwe.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.